

KOVÁCS FERENC:

1. A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI ORSZÁGZÁSZLÓ TÖRTÉNETE

Szerzői kiadás, Hódmezővásárhely, 2004.

2. A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI ORSZÁGZÁSZLÓK TÖRTÉNETÉNEK

OLVASÓKÖNYVE ÉS KÉPES ALBUMA

Szerzői kiadás, Hódmezővásárhely, 2014.

A hódmezővásárhelyi országzászló felállításának történetét nyomon követő első könyv 2004-ben a Kossuth téri országzászló felavatásának 70-ik évfordulóján látott napvilágot Kovács Ferenc tollából. A második, átdolgozott és bővített kötet pedig tíz évre rá, 2014-ben a 80-ik évfordulón jelent meg, sajnos igen kis példányszámban.

Mindkét kötet alapos munka, a tudományosság igényeinek megfelelő tanulmány. A levéltári források szinte teljes hiánya miatt a szerző főként a korabeli vásárhelyi sajtóból merítette forrásait. Emellett felhasználta az Országzászló című folyóirat vonatkozó számait és a releváns szakirodalmat is.

A két mű szöveges felépítése hasonló. Kronológiai sorrendben követi nyomon a hódmezővásárhelyi országzászló felállításának körülményeit. A korábbi kötetben először rövid áttekintést ad a trianoni békediktátum következményeiről, az irredentizmus és a revizionizmus térhódításáról, valamint az országzászló-mozgalom kibontakozásáról. Ezután bemutatja a központi emlékmű az Erekyés Országzászló felavatását, majd rátér a fő téma, a hódmezővásárhelyi országzászló történetének bemutatására. A közelmúltban megjelent kötet itt veszi fel a fonalat, az általános előzményeket nem tárgyalja.

Az országzászló felállításának ügyét a helyi egyetemisták és főiskolások Bercsényi Miklós Bajtársi Egyesülete (a Turul Szövetség vásárhelyi tagozata) karolta fel. Az emlékműállítás ötlete 1932 augusztusában vetődött fel, amelyre először belső, majd szélesebb körű városi gyűjtés kezdődött. A megfelelő összeg azonban 1933-ban még nem állt rendelkezésre, ezért az országzászlót csak 1934. május 20-án – nagyszabású ünnepség keretében – sikerült leleplezni. Korábbi felavatását a pénzhiány mellett a helyszín, majd a megvalósítandó terv körül kibontakozó viták is nehezítették. Felállítása után gyakran szolgált háttérül különböző revíziós nagygyűléseknek, felvonulásoknak, tiltakozásoknak. Szép szokásként honosodtak meg az egyesületek, leventék, cserkészek zenés őrsváltásai. Az országzászló, szimbólumként a bécsi döntések területgyarapodásokat hozó döntéseit követő ünnepségek során teljesebben ki, mikor félárbocra engedett lobogója a magasba emelkedhetett. A szerző által a korabeli újságokból kiragadott idézetek jól szemléltetik az ünnepségek hangulatát, lefolyását, ugyanakkor néha túl terjengősnek tűnek.

Műve utolsó részében Kovács Ferenc röviden ismerteti a vásárhelyi országzászló 1945 utáni dicstelen történetét: a funkcióját veszített mementót először szovjet emlékművé alakították, majd 1956-ban teljesen elbontották. Végül bemutat még két, iskolák által felavatott, illetve felavatni kívánt helyi országzászlót.

Az első kötetben helyet kapott egy országzászlókról szóló versgyűjtemény, a revízió szellemében íródott hol jobban, hol kevésbé sikerült, részben helyi költők által írott versekből. A könyvet a szerző által gyűjtött értékes képgyűjtemény zárja, amely megidézi, élettelt tölti fel a korábban leírtakat.

A második kötetben a szerző újabb kutatásai eredményeivel több helyen bővítette az első kötetben található információkat. Ilyen új elem az MTI sajtóarchívumából vett hírek anyagának felhasználása. Főként az országzászlónál rendezett ünnepségekről kapunk bővebb tájékoztatást, de a többi helyben felállított országzászló történetét is részletesebben tárgyalja. Újdonság még, hogy rábukkant egy negyedik, Vásárhely külterületén felállított

országzászlóra is. A képanyag ezúttal a szövegbe ágyazva jelenik meg, ami szerencsésebb választás, mert így jobban illusztrálja a mondanivalót.

A kötetek nagy erénye, hogy megvilágítják a korabeli közgondolkodás egy lényeges, és máig elhallgatott részét, hogy a Trianonban kötött békét szinte minden Magyarországon élő ember – politikai hovatartozástól függetlenül – igazságtalannak tartotta, és egyetértett a revízió valamilyen formájával.

Kovács Ferenc olyan értékálló könyveket írt, melyeket haszonnal forgathat nemcsak a vásárhelyi, hanem a téma iránt érdeklődő bővebb szakmai és érdeklődő közönség is.

Zeman Ferenc